

učiteljsku in kar zamore z uspehom do-
dajati dekletom v šoli.

Izmed kmetijskih panog pridejo za
učiteljice v poštev predvsem vrtnarstvo,
mlekarnstvo in perutinarstvo, ker si za-
morejo le v teh panogah pridobiti potreb-
no praktično vajlo in izvedenost več ali
manj tudi pri vsakem hišnem gospodinj-
stvu, ki razpolaga s potrebnim hišnim
vrtom.

Stanje pouka na obrtno- nadaljevalnih šolah v Ljubljani.

Pouka na teh šolah ni bilo od 1. 1914.
Naposled se je vsled raznih interpelacij
in deloma tudi zanimanja obrtnikov, va-
jencev in učiteljstva odločil odbor obrt-
no-nad. šol začeti v letu 1920—21 s po-
ukom. Mesečno uro je pripravljen hono-
rirati za izprašano učiteljstvo po 80 K,
za neizprašano samo po 65 K.

Na sestanku, katerega je sklicalo za-
interesirano učiteljstvo v ta namen, se
je zedinilo na sledeče zahteve:

1.) Učiteljstvo uvideva važnost ta-
kojšnje otvoritve obrtno-nadaljevalnih
šol, da dobi obrtni naraščaj potrebnega
teoretičnega znanja — zato je pripravlje-
no začeti s poukom.

2.) Za pouk je treba pedagoško in
strokovno izobraženih učnih moči; zato
smatra obrtno-nadaljevalno šolo kot sa-
mostojno panogo šolstva.

Učiteljstvo, ki poučuje na tej šoli,
dobi plačo po številu ur sorazmerno s
plačo ljudsko-šolskega učitelja.

Podlaga sorazmerju je vsakokratna
temeljna plača z vsemi sedanji in novi-
mi draginskiimi dokladi ter 24 urno te-
densko poučevanje v vsakdanji šoli, ven-
dar ne sme znašati najmanjša plača od te-
denske ure na mesec manj kot 80 K.

3.) Učiteljski zbori teh šol imajo pravi-
co vsakega vajenca, ki se neokorektno
obnaša in se ne pokorava štatutom šole,
tako odvezi od pouka.

4.) Šolskih potrebščin je nabaviti to-
liko, da se pouk lahko vrši neovirano.

5.) Vodstva se morajo primerno na-
graditi.

6.) Vodstvo dekliške obrtno-nad. šole
pripade izprašani učiteljici.

7.) Več kot 30 vajencev ne sme biti v
vsakem razredu.

V javnosti se kaže zahtevek po 80 K
kot zelo velik, ker misli, da se honorar
računa od 1 ure.

Stavljen je bil vsled tega sledeči
predlog:

Kvalificirano učiteljstvo zahteva od
vsake učne ure 30 K, nekvalificirano 25
kron. Prejemki se procentualno zvišujejo
z novimi poviški na temeljni plači in drag.
dokladi.

Predlog je po dolgem, zelo tehtnem
dokazovanju slednjič propadel.

Od odbora obrtno-nad. šol je sedaj
odvisno, ali začnemo s poukom jeseni;
učiteljstva se pa tudi ne more siliti, da bi
črpalo svoje moči na diktaturo od zgoraj
in na zahtevo vsega spoštovanja vredne-
ga in draginje nič občutečega obrtnega
stanu.

O velikem idealizmu za obrtno-nad.
šolstvo merodajnih činiteljev začne učitel-
jstvo dvomiti v trenutku, ko mu pri-
nese žvižgajoči vajenček račun in pripo-
mni, da je dobil tekoči mesec napitnine
samo 300 K.

Irma Scheligova:

K osnutku načrta za 4. razred meščanskih šol.

„Učiteljski Tovariš“ nam je prinesel
v svoji zadnji številki „Osnutek načrta
za 4. razred meščanskih šol, kakor ga je
sestavilo učiteljstvo deške mešč. šole v
Mariboru.

Predloženi osnutek je treba za deklis-
ške meščanske šole deloma spreminiti,
deloma izpopolniti.

Sprememba se tiče pouka v geometriji
in v geometrijskem risanju.

Geometrija.

Ponovitev snovi iz prejšnjih 3 let.

Geometrijsko risanje.

Odpade.

Izpopolniti je treba pouk v prostoro-
čnem risanju na dekliških meščanskih
šolah v toliko, da se vadijo in sestavljajo
narodni motivi, da se goji narodna orna-
mentika in svrhu uporabe pri ženskem
ročnem delu.

Ženska ročna dela.

Samosojno krojenje perila, šivanje
perila s strojem, Krpanje enobarvnega
blaga z vzorci, Narodna vezanina: bela,
pisana, zlata. Umetna ročna dela: moder-
na bela in pisana vezanina, ažuriranje,
vozlanje, mrežanje — Fillet-Guipure.
Gospodinjstvo.

Zdrav, prijeten in lep dom. Stanova-
nje: spalnica, obednica, kopalnica, bolni-
ca (domača lekarna), otročja soba, soba
za tuje, kuhinja, shramba, klet, pralna
kuhinja, podstrešje, dvorišče. Obleka.
Obuvalo. Perilo. Vrt za zelenjad in za
cvetice. Dolžnosti in lastnosti dobre go-
spodinjke. Razdelitev dela in časa. Razde-
litev in uporaba denarja, kuriva, luči. In-
ventar. Služinčad.

Vzgojeslovje (na podlagi opazova-
nja).

Razvoj otroka v predšolski in šolski
dobi. Mladiška in moška leta. Čutila.
Navadni duševni pojavi. Duševne sile.
Značaj.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

1. seja ožjega sosveta

UJU, poverjeništvu Ljubljana, dne 9. sept.
1920.

1. Poverjenik naznanil, da je v smislu
sklepa širšega odbora imenoval kot ured-
nika „Učit. Tovariša“ tov. Ivana Dim-
nika.

2. V zadevi pasivne volilne pravice
učiteljstva se je takoj izvršilo sklepe zad-
njega deleg. zborovanja. Po došlih poro-
čilih je ostal korak brezuspešen in je ta-
ko učiteljstvu kot vsemu uradništvu od-
vzeta pasivna volilna pravica. Treba je
počakati ugodnejšega časa v dobi konsti-
tuante.

3. V zadevi privzetja učiteljstva v
skupno uradniško pragmatiko in v zadevi
drag. doklad odposlale so se ponovne
vloge z našimi zahtevami na vsa mero-
dajna mesta v Beograd.

4. V zadevi vpoklicanja našega refe-
renta v ministrstvo prosvete se je urgi-
ralo, da se reši ta za učiteljstvo in šolstvo
v Sloveniji važna in nujna zadeva.

5. Glede nezakonito imenovanih okr.
šol. nadzornikov na bivšem Kranjskem se
soglasno sklene izjava, ki se jo priobči v
„Tovarišu“. Sklep je za vse članstvo UJU
— poverj. Ljubljana obvezen.

6. Tov. Luznar poroča, da je dal za
enkrat na račun članarine „Osrednji zve-
zi javnih nameščencev“ 2000 K.

7. Poverjenik Jelenc revidira sklep
deleg. zborovanja, da se učiteljem, ki so
v vladi, ne poveri nikakoli funkcija v orga-
nizaciji. — Ožji sosvet razveljavlja na
podlagi poslovnika ta sklep kot organiza-
cijski škodljiv proti naknadnemu odobrenju
širšega sosveta ozir. delegacije.

8. Tov. Gmrs predlaga, naj pristopi
UJU — poverj. Ljubljana k zadrugi
„Zdraviliški Dom“ s 5 deleži. — Predlog
se sprejme.

Društvene vesti.

+ Ljubljansko učiteljsko društvo
zboruje v soboto, dne 25. septembra 1920
ob pol 6. uri na šoli pri sv. Jakobu s tem
dnevni redom: 1. Razsodišče v novih
društvenih pravilih. 2. Stanarina in ogrev
z ozirom na nove dekrete. 3. Okrajni
šolski nadzornik in kompetenca njihovih
imenovanj. 4. Predlogi in nasveti dru-
štvenega odbora. 5. Slučajnosti. K mno-
gobrojni udeležbi vabi odbor.

Iz Jugoslavije.

— Boj z državo za nove plače od
1. sept. 1919 — in ne od 1. dec. 1919. Tov.
Dimitrijevič iz Beograda se je odločil, da
zahteva od države svoje zakonito pravo,
ki ga je država vsemu učiteljstvu Jugo-
slavije pogazila. Stvar je sledeča: — ka-
kor poroča „Narodna Prosveta“: Zakon o
novih plačah je stopil v veljavo 26. avgu-
sta 1919, t. j. z dnem, ko je bil objavljen
v „Službenih Novmah“, kakor je to do-
ločeno v zakonu samemu. Zaradi tega te-
čejo tudi plače učiteljstvu po tem zakonu
od 26. avgusta 1919. Zaradi tehniške str-
ni se je izvedbo določen ministrstvu pro-
svete rok 1. dec. 1919, do katerega roka
imajo najpozneje biti učitelji kraljevine
SHS prevedeni na nove plače — računši
jim nove plače od 26. avg. 1919. Kakor
znano se je pa cela zadeva drugače iz-
igrala: Namesto da bi se vzel 1. decem-
ber 1919 kot rok do katerega se ima naj-
pozneje izvršiti prehod na nove plače, se
je vzel 1. december 1919 kot rok od ka-
terege so računali nove plače, a prehod se
je izvršil šele po nekaj mesecih. Očividno
je, da je bil zakon napačno izveden in je
bilo učiteljstvo materialno oškodovano o
čemer smo že poročali. — Medtem se je
pa dogodil slučaj, da je Državni svet, kot
najvišja upravna instanca, stoječ strogo
na zakonskih določbah, označil to postop-
panje kot protizakonito. — Na pritožbo
tov. Birkovića, ki ga je minister prosvete
penzioniral v septembru 1919 s staro pla-
čo še, je državni svet razveljavil to reši-
tev ministrstva prosvete, z motivacijo:
da je imel minister pravico imenovanega
upokojiti, da pa ni imel pravice ga upo-

kojiti s staro plačo, ker je zakon o novih
plačah že stopil v veljavo (bilo je to v
septembru 1919), zato je bilo treba
najprej prevesti na novo plačo, ki mu po
službenih letih pripada in ga s to plačo
upokojiti. To stališče najvišjega admini-
strativnega sodišča je utrdilo pravico učitel-
jstva v tem pogledu in mi se s polnim
razlogom nadjemo, da bo ostal Državni
svet dosleden pri svoji odločitvi in bo pri
sedanjem reševanju v isti zadevi enako
rešil pritožbo tov. Dimitrijevića. — Po
tej razsodbi ima vse jugoslovansko učitel-
jstvo pravico iztirjati od države še
razliko od prejete plače za mesece sep-
tember, oktober in november leta 1919 in
plače, ki bi mu po službenih letih pripa-
dala za te mesece na podlagi novega za-
kona o plačah. Z razsojenim, zgoraj na-
vedenim slučajem je led prebit!

— Solidarnost glede imenovanja okr.
šol. nadzornikov. Beogradska „Narodna
Prosveta“ prinaša izjavo ljubljanskega
poverjenišva UJU v zadevi okrajnih šol.
nadzornikov in dostavlja: „Mi pozdrav-
ljamo ovu borbu slovenačkih drugova
proti klerikalnog mraka koji obavija Slo-
veniju, izveštavajući ih, da će u toj borbi
imati dalje našu punu solidarnost i po-
poru.“

— UJU Poverjeništvu Ljubljana je
ponovno brzojavnim putem opozorilo me-
rodajne kroge (ministre Pribičevića, dr.
Kukovca, Udruženje v Beogradu itd.)
glede zahtev slov. učiteljstva z ozirom
na pragmatiko, drag. doklade itd. — Pre-
jeli smo ta brzojavni odgovor: Pragma-
tika odgođena, sedaj le draginski do-
datki.

— Narodna Prosveta piše: Povo-
dom vesti puštenih od strane vlade preko
beogradskih listova, da će se materialno
stanje činovništva u najkraćem roku po-
boljšati, ustanju smo naše čitavce obave-
stiti u sledećem: U vladi je načelno re-
šeno pitanje o materialnom poboljšanju
činovničkog položaja i odlučeno, da se
traži ovlašćenje od parlamenta, da vlada
to može sprovesti putem uredbe. Donoše-
nju same uredbe mora prethoditi nalaže-
nje finansijskih izvoza za pokriće ovog
izdatka, a kad se to okonča, usvojice se
uredba prema već spremenjenom i ranije
objavljenom projektu, koji je naročita ko-
misija izradila. U tu uredbu ući će učite-
lji u kategoriju državnih činovnika sa
svršenom stručnom školom, koja se ravna
gimnazijskoj maturi. Minister prosvete g.
Pribičević izjavio je: da je briga učitel-
jska povodom ovoga — njegova briga.

— Povišanje draginskih doklad drž.
uradnikom: Iz Beograda poročajo 20. sep-
tembra. Na sobotni konferenci finančnega
ministra z ministrom za konstituantu,
kateri so prisostvovali uradniški ministr-
stva za socialno politiko, ki so v stalni
zvezi z uradniškimi poverjeniki, je bil
izdelan definitivni načrt o povišanju pre-
jemkov državnih nastavljenecv. Ministr-
skemu svetu bo v četrtek predložen al-
ternativen predlog izdelan po dveh raznih
sistemih, vendar z enakim učinkom. Ce-
lokupni prejemki za državne nastavljen-
ce se zvišajo za 10 odstotkov (pri samcih v
višjih razredih) do 90 odstotkov (v niž-
jih razredih z mnogimi otroci). Pri čin-
ovnikih z dinarsko plačo se povečajo
dnevne za približno 15 odstotkov. Drugi
predlog je izdelan po sistemu dnevnic.
Dosedanje draginjske doklade odpadejo
in se uvedejo dnevne za samske držav-
ne nastavljenke do VI. čin. razreda po
60 K, do IV. po 72 K, do II. po 100 K na
dan. Poleg tega se uvede posebna rod-
binska dnevnic, in sicer za ženo in vsa-
kega otroka po 12 K. Draginjske doklade
uradnika v IX. razredu z ženo in 3 otroci
bi torej znašale 60 + 48 K, t. j. 3240 K
na mesec. Dodatki, ki jih zahteva ta pre-
dlog znašajo nad 200 milijonov dinarjev.
Finančni minister predlaga v pokritje
uvedbo novih davkov na avtomobile, ko-
čije, klavirje ter povišanje trošarine na
sladkor in takse na protokoliranje firm.
Od finančnega ministra odobreno poviša-
nje draginjskih doklad bo brez dvoma do-
bilo večino v ministrskem svetu.

— Druga vesti o povišanju drag. do-
klad. Iz Beograda poročajo 18. sept.: Na
seji ministrskega sveta je končnoveljav-
no odločeno, da se vsem uradnikom in
nameščencem v državi plača dodelek k
draginjski dokladi dotlej, dokler ne bi sto-
pil v veljavo novi zakon glede uradniških
plač. Do tedaj se bodo izplačevali v raz-
merju z višino plače dnevno naslednji do-
datki: pri plači do 1999 kron 25 dinarjev
na dan; pri plači od 2000 do 2999 kron 28
dinarjev na dan; pri plači od 3000 do 3999
kron 32 dinarjev na dan; pri plači od 4000
do 4999 kron 36 dinarjev na dan; pri pla-
či od 5000 do 5999 kron 41 dinarjev na
dan; pri plači od 6000 do 6999 kron 43
dinarjev na dan; pri plači od 7000 do 7999
kron 45 dinarjev na dan. — Ministri Ku-
kovec, Marković in Kovačević bodo po-
drobno izdelali odlok ter formulirali vsoto,
ki bo prišla vpoštev v proračunu tega

leta. Ta vsota bo znašala približno 500
milijonov dinarjev.

— Učiteljske dnevne. „Narodna Pro-
sveta“ z dne 18. t. m. prinaša pod tem
naslovom: Minister prosvete pred pola-
zak za Sarajevo naredil je da se nepre-
stano održava veza sa odborom ki je od-
redien da izradi uredbu v činovničkim
dnevnica, da se učitelji u pogledu
dnevnica ne izdvajaju od ostalih činov-
nika. Povodom toga odmah je i pismeno
dostavljeno tome odboru: da učitelji sa
platom od 5000 dinara imaju istu dnev-
nicu koju i viši činovnici, a ostali stalni
učitelji dnevnici nižih ukaznih činovnika;
učitelji bez potrebnih kvalifikacija imaju
dnevnici neukaznih činovnika.

— Vrstovski nadzorniki. „Jutro“
priobčuje iz Beograda sledečo brzojavko:
Beograd, 18. septembra. (Izvirno poro-
čilo.) Semkal je prispel ljubljanski po-
verjenik za prosveto dr. Verstovšek, da
pojasni svojem ministru postopanje pri
imenovanju šolskih nadzornikov. Ker je
bil minister prosvete tik pred odhodom
v Sarajevo močno zaposlen, je trajal raz-
govor le nekaj minut. Minister je pover-
jeniku Verstovšku izjavil, da so njegova
samostalna imenovanja šolskih nadzor-
nikov neveljavna, ter mu je naročil, da
najdalje do srede vpošlje terna predloge
višjega šolskega sveta, na kar bo minister
imenovanja izvršil.

— Ob priliki koncerta ljubljanskega
učiteljstva v Beogradu je policijska oblast
kaznovala z globo pripravljalni odbor,
ker ni bil koncert pravočasno pripravljen
oblasti. Sedaj javlja „Narodna Prosveta“,
da je od oblasti kazen anulirana ter je
vendar v tem slučaju zmaga pamet nad
sv. Birokracijem.

— Javno žensko učiteljsko v Mariboru
je končno izvojevano vkljub vsem Ver-
stovškovim naporom. Na ukaz ministra
Pribičevića je moral Verstovšek izdati
potrebne odredbe za takojšnjo otvoritev
ženskega učiteljske. Žensko učiteljsko
bo za enkrat priklopljeno moškemu. V
prvi letnik bo sprejetih 40 gojenk.

— Prosvetni odsek v Novem Sadu je
ukinjen. Vse njegove funkcije ter urad-
ništvo, ki je bilo doslej zaposleno pri tem
odseku, preide k ministrstvu za prosveto
v Beograd. Skrajni čas bi bil, da bi temu
ukrepu sledili i drugi po ostalih krajinah.
Mislimo v prvi vrsti na naše ljubljansko
poverjeništvu za uk in bogočastje. Kar je
mogoče v Novem Sadu, bi bilo mogoče
tudi v Ljubljani — treba je le krepke metle!

— Ljubljanske obrtne nadaljevalne
šole so bile predmet interpelacije v ljub-
ljanskem občinskem svetu dne 14. t. m.
Občinski svetnik Mihevc je grajal, ker
nima obrtni naraščaj že 6 let šole in za-
hteval, naj se te šole čimprej zopet od-
pro. Dr. Triller je povedal, da se bodo
odprle obrtne nadaljevalne šole 3. okto-
bra, če bo mogoče dobiti 50.000 K od de-
narnih zavodov, obrtnih zadrug in od
obrtne zbornice. Garancije pa mestna ob-
čina ne more prevzeti.

— Prejeli smo sledeči dopis: Bliza
se šolsko leto in že se pojavljajo prvi di-
jaki po ljubljanskih ulicah. V zadregi in
stiski so, ker jim pri splošni stanovniški
krizi ni mogoče, da si najdejo stanovanje.
V najtežjem položaju pa so naši dijaki iz
Primorske, ker večinoma ne poznajo ne
mesta in nimajo v njem nikakih zvez. In
za te uboge diake prosimo naklonenosti
pri ljubljanskih gospodarjih in gospodi-
njah. Ne samo iz človeških čzirov, ker
so oni iz dežele, ki je za časa vojne naj-
več trpela in ki sedaj naravnost ječi v
trpljenju, temveč tudi iz narodnih ozirov.
Primorci nimajo slovenskih šol in naša
mladina mora pohajati v italijanske šole,
ki ne samo da so slabše ko naše, temveč
ki so za naše diake naravnost škod-
ljive. Ker so te boine šole, ki imajo
glavni namen pronavirati za Italijo in
ubiti v mladih srcih naših diakov
vsak čut za lastno domovino. Resnica
je sicer, da je večina njih tako zdrava,
da bi prestala tudi italijansko šolo brez
večje škode, toda mi smo tako mali, da
ne smemo žrtvovati niti enega. Uvažev-
vati pa je treba še eno. Italija je na pragu
revolucije in do Trstu se dnevno preliva
kri. Slab oče je, kdor bi brez oziira na
redne poulične boje pošiljal svoje otroke
v tako mesto. Apeliramo na Vaše srce
ljubljanske gospodinjne in gospodarji, da
pokažete ubogim dijakom vso gostoljub-
nost, ki je časih med Slovani tako slo-
vela. Bil bi naroden škandal, da ne bi
Ljubljana, srce Slovenije, poznala svojih
najbednejših, ki jih že dve leti bije itali-
janski bič.

— Občni zbor slov. profesorskega
društva. „Domovina“ z dne 15. t. m. piše:
Občni zbor slov. profesorskega društva,
ki se je vršil v ponedeljek 13. t. m., se je
izrekel za centralno organizacijo vseh
profesorjev v naši državi in je odklonil
predlog za savez posameznih društev.
Občni zbor je bil precej buren in se je
povedalo nekaj bridkih resnic na naslov

višjega šolskega sveta. Zanimiva je bila posebno točka o recenzijah, ki kaže, kakšne kapacitete presojajo naše šolske knjige. Višji šolski nadzornik Poljanec je ogorčen zapustil zborovanje.

— Gospodinski tečaj na liceju v Ljubljani. S 1. oktobrom 1920 se odpre na liceju gospodinski tečaj, ako se zgodi zadostno število gojenk. Tečaj traja 10 mesecev. Gojenke naj se zgledajo do 24. t. m. v pisarni ravnateljstva, kjer dobe natančna pojasnila.

— Na naslov višjega šolskega sveta. Iz krogov vpokojenih učiteljev smo prejeli: Dovolimo si vprašanje, zakaj se nam vpokojenim učiteljem ne izplačajo pokojninski prejemki tudi že prvega, ampak šele drugega vsakega meseca? To je imele smisel za časa stare Avstrije, ko so se davkarje izplačevale prejemke aktivnim nameščencem in vpokojencem, da niso bile prvega izplačevanje preobložene. Sedaj pa, ko nakaže knjigovodstvo deželne vlade vse prejemke že nekaj dni pred prvim, nimajo nobenega smisla ter ni drugega kot od naših oblasti prevzeti staroavstrijski birokratizem, kateri bi pač moral v naši demokratski Jugoslaviji vendar enkrat izginiti. Upamo, da bodo te vrste nekoliko prihodnje, kajti nadalje s poviškom draginskih doklad? Listi so prinesli poročilo, da je minister za prosveto podpisal ukaz za izenačenje prejemkov aktivnega in vpokojenega učiteljskega z onim državnih uradnikov, a sedaj je pa vse tiho. Pusti se nas dalje stradati.

— Zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani ima na razpolago vse šolske knjige, vsa učila in vse tiskovine, ki jih je svoječasno založila dunajska šolska zaloga, oziroma firma Fr. Tempsky na Dunaju. Pripravljena je tudi oskrbeti vse druge tuzemske in inozemske šolske knjige. Seznamek in cenovnik šolskih knjig, učil in tiskovin izide v kratkem.

— Preuredba šolskih okolišev II. in IV. mestne deške ljudske šole v Ljubljani. Ker je most, ki veže Opekarsko cesto s Prulami, dograjen in izročen javnemu prometu, odredil je mestni šolski svet, da se s šolskim letom 1920/21 preuredita okoliša II. in IV. mestne deške ljudske šole in sicer tako-le: Učenci, ki stanujejo v Rožni ulici, Sv. Florijana ulici, Ulici na Grad, Osojni poti, Grajski planoti in na ozemlju severozapadno od teh ulic, v kolikor je to ozemlje pripadalo doslej IV. mestni deški ljudski šoli, bodo odslej pripadali II. mestni deški ljudski šoli. Učenci, ki stanujejo na Cesti v mestni log, Pred konjušnico, v Konjušni ulici, Razpotni ulici, Trnovskem pristanu in pa na ozemlju, ležečem jugovzhodno od teh ulic, ki je doslej pripadalo II. mestni deški ljudski šoli, se vselajo z letošnjim letom 1920/21 na IV. mestno deško ljudsko šolo.

— Šola za poučevanje ljudstva o higijeni. Iz Novega Sada poročajo, da bo zdravstveni odsek za Bačko, Baranjo in Banat začetkom oktobra otvoril brezplačno šolo za zdravstveno proučevanje, v kateri bodo sistematsko predavali zdravniki o vseh vejah higijene. Predavanja bodo izpopolnjena s slikami, raznimi preparati in z vzgledi na bolnikih. — Ali bi ne bilo nad vse koristno, da bi pri nas zdravstveni odsek tudi otvoril slično šolo, kjer bi zdravniki poučevali narod in mu dajali nasvete glede higijene. Posebno bi bilo pa potrebno, da bi odsek priredil po deželi, posebno v industrijskih krajih predavanja o higijeni.

— Razpisano je mesto strokovne učiteljice I. skupine na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru. Prošnje je vložiti do dne 6. oktobra 1920.

— Pod roko so oddali nadučiteljsko mesto v Sori. Ali so morda mislili pri višjem šolskem svetu, da ne bode prosilcev ali je zopet kako korito? Zahtevamo pojasnila. — Radovednež.

— Himen. V soboto dne 11. t. m. se je poročil tovariš Aleksander Alt z gospodično Adelo Šmidovo, nadučiteljico v Studencih pri Mariboru. Bilo srečno!

— Umrla je dne 14. t. m. v Ljubljani šolska ravnateljica v pok. g. Marija Cuntara. Udi ji prijazni pomini!

— Za Jugoslovansko Matico. Tovariš Davorin Lesjak, učitelj v Rušah, nam je poslal 80 K, katere je daroval šolski nadzornik Lichtenwalner Jugoslovanski Matici povodom Lesjakove poroke. Denar smo izročili J. M. v Pražakovi ulici.

Neodrešena domovina.

— Kaj bo s slovenskimi šolami v Gorici? Italijanska klika v Gorici se je protivila vso sfo otvoritvi slovenskih šol v goriskem mestu. Vlada pa je baje hotela vsajeno otvoriti slovenske ljudske šole, vsaj tako se je reklo na merodajnem mestu, ali goriški deželni komisar dr. Pettarin je pri šolski seji v Trstu predlagal, da se morajo slovenske šole izključiti iz Gorice, na kar se je višja šolska oblast odločila za to, kakor se kaže, ker doslej še ni otvorila slovenskih šol v Gorici in ni znamenja, da bi se otvori z letošnjim oktobrom.

— Naše srednje šole v Primorju. Italijanska vlada namerava otvoriti slovensko gimnazijo v Ajdovščini. Primorski Jugoslavi ogorčeno odklanjajo takšno rešitev šolskega vprašanja v zaslednem ozemlju, ker ne more srednja šola biti v takem kraju, kjer ni potrebnih uradov, knjižnic ter drugih pogojev mestnega ozračja, potrebnega za vzgojo mladine, dalje nima Ajdovščina dovolj stanovanj. Primorski Jugoslavi zahtevajo svoje šole v mestu.

— Odprava italijanske na ljudskih šolah goriskega okraja. Slišimo, da je tržaški šolski svet sklenil odpraviti ital. pouk na naših šolah v goriskem okraju. Vsebi je pripisati energičnemu nastopu učit. organizacije. Naredba stopi v veljavo že s početkom tek. šol. leta t. j. s 1. oktobrom. Jeli velja tudi za ostale okraje v zaslednem ozemlju, nam do danes še ni znano.

— Konvikt Franca Škodnika v Tolminu se odpravi 15. oktobra. Sprejemali se bodo učenci pripravnice in slovenskega učiteljskega, ki so dovršili 14. in niso prekorajili 17. leta.

— Vpisovanje v slov. mestne ljudske šole v Trstu se vrši dne 21., 22. in 23. t. m. za vse šolo dolžne otroke, ki se niso javili v mesecu julija. Reden pouk prične 1. oktobra.

— Zadnja vest. Tržaška „Edinost“ z dne 9. t. m. priobčuje skoro neverjetno vest, da je objavil goriški mestni magistrat na lenakih, da se otvorijo slovenske ljudske šole v Gorici s pričetkom meseca oktobra t. l. Starši šoloobveznih otrok naj se javijo v ulici delle scuole (bivša slov. gimnazija) dne 23., 24. oziroma 25. t. m.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Konferenčno poročilo Ljudovita Stiasnega, okrajnega šolskega nadzornika v Krškem. — Marljivi okraj. š. nadzornik g. Lj. Stiasni ima lepo navado, da vsako leto priobčuje in izdaja tiskano „konferenčno poročilo“ v obliki male brošurice, koja se potem razdeljuje med učitelstvo dotičnega okraja v znanje, pouk in uvaževanje.

Tako, 32 strani broječe, brošurico je izdal dne 13. septembra 1919 in to tičeče se za šolsko leto 1918-19. Ta brošurica ima sledečo vsebino: I. Šolski opomini iz preteklih dni. II. Vzgoja naše mladine. III. Izobrazba naroda. IV. Šolski obiski. V. Zemljepisni pouk. VI. Zgodovinski pouk. Konečno so dodane: »Teze nadučitelja Rač. Školja iz Trizca k referatu: »Kmetijski tečaj« in »Teze učiteljice Roze Pirkovič iz Svitnega k referatu: »Gospodinski pouk« ter: »Dodatna teza učiteljice Marije Grčar — Likar iz Telč. —

Vsi ti spisi nudijo učitelstvu mnenje in poučno čtivo in so zelo zanimive vsebine. Vsa stvarina izvira iz izkustva izkušenega šolnika in je vredna, da se na šolskem polju uvažuje.

Letos je pa g. nadzornik Stiasni zopet izdal in priobčil novo: »Konferenčno poročilo«. Izdano je bilo 19. junija 1920 v Krškem in velja za litjski in krški okraj, dočim je prvo imenovano veljalo za krški okraj. —

To — drugo poročilo —, broječe 23 strani, vsebuje tudi lepo in poučno stvarino, in sicer: I. Pravice in dolžnosti nadučiteljev. II. Lokalne učiteljske konference. III. Priprave na pouk. IV. Vzgoja mladine. V. Šolski obiski. VI. Uradni spisi in druge dolžnosti šolskih voditeljev. Dodane so potem še: »Teze ravnatelja Aleks. Lunačka iz St. Ruperta k referatu: »Službena ocena učiteljev« in: »Teze nadučitelja Karla Goriskega iz Stične k referatu: »Kako se doseže izboljšanje šolskega obiska«.

Vsa vsebina te brošurice obsega pravo in zdravo pedagoško zrnje, koje naj bi naše učitelstvo upoštevalo pri pouku v šoli in sploh pri delovanju na šolskem polju: —

A. Važna je točka o dolžnosti nadučitelja, ki naj jo naši učitelji in učiteljice uvažujejo z ozirom na vzajemno delovanje.

B. Točka o lokalnih konferencah je vredna, da jo tudi stari in zašlužni nadučitelji uvažujejo in se sploh vse učitelstvo v tem smislu ravna.

C. Spis: »O vzgoji mladine« je vreden hvale, kajti uvažuje naj se naloga o vzgoji mladine v jugoslovanski narodni šoli.

D. O »Šolskem obisku« je tudi spis zanimiv ter naj se učitelstvo po teh naukih ravna, da bode pouk urejen in točen, ker od tega je mnogo odvisen uspeh in šols. napredek.

E. Točka o »Uradnih spisih« je vredna, da se šolski voditelji po nji ravna, ako hočejo, da bode v šoli in povsod vse v redu. Oni naj uvažujejo svoje dolžnosti v poslu uradovanja, pri predlaganju prošnji za podelitev razpisanih služb, potem glede popisnic, predložitev raznih vlog, dopustov učiteljskega in delovanj z ozirom na dom in šolo vzgoje otrok v vrle državljan.

Vse te ziate nauke marljivega pedagoga in nadzornika naj učitelstvo s hvalečnostjo čita in v šolo uvaža in prepričan sem, da bodo ti nauki donasali dobrega sadu. —

Uvažuje naj tudi lepe teze podane od tov. Lunačka in Goriskega z ozirom na »Službeno oženo učiteljev in izboljšanje šolskega obiska«. — Osvetočen sem, da ako se bode naše učitelstvo ravnilo po podanih nasvetih, bo to gotovo vse došlo v dobrobit našemu šolstvu. Šol-

stvo bode uspevalo in ves trud učiteljskega ne bode zaman. —

Taka in enaka tiskana šolska poročila so vse hvale vredna in umestno bi bilo, da bi se tudi v drugih okrajih upeljalo in izdajalo, kajti ona nam podajajo pravo sliko našega šolstva in je zrcalo delovanja in marljivosti našega učiteljskega. —

A. L. n.

Gledališki list. 16. septembra je izšla prva številka Gledališkega lista, ilustriranega tednika, ki ga izdaja uprava Narodnega gledališča in ureja Oton Zupančič. List prinaša zasedbo in vsebino dramskih in opernih del, ki se vzpore tekom tedna v obeh ljubljanskih gledališčih, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, članke o važnejših dramskih in opernih delih in avtorjih. Dobiva se pri gledaliških blagajnah, pri biljetarjih in v knjigarnah. Cena številke je 2 K.

49. in 50. izvestje državne realke v Mariboru — za jubilejno leto 1912-20. — tako se glasi ta jubilejni spis ravnatelja državne realke v Mariboru, Jakoba Zupančiča. V 28 strani obsega knjižico nam pisatelj predloži najvažnejše točke iz zgodovine tega zavoda, ki obhaja letos dvojno obletnico: svojo 50 letnico in sedemdesetletnico. Sedemdeset let namreč poteka od realkine ustanovitve, a petdeset, odkar je bil zavod izpopolnjen v višjo realko. Razume se, da je bila realka v Mariboru nemški zavod od svojega početka do razsula obdonavske monarhije. Slovenci so bili na njej zelo maloštevilni. Z nastopom Jugoslavije je mariborska realka dobila slovensko lice in zadnja štatistika za leto 1919-20 naštevajo poleg 209 Nemcev že 177 Slovencev, 14 Srbohrvatov in 3 Čeha, kar dovolj jasno kaže, kako potrebno je bilo, da so se odprla vrata tega zavoda tudi slovenski mladini. Priporočamo drobno knjižico vsakomur, ki se zanima za razvoj šolstva na bivšem Stajerskem. Delo je prav pregledno, a tudi zunanja njegova oblika prav čedna in lična.

Učna snov za pouk o alkoholizmu v ljudski šoli. Spisala A. Štupca. Cena 3 K. V Cirilovi tiskarni v Mariboru je izšla v drugi izdaji drobna brošura pod gorenjim naslovom, ki razpravlja na prav poljuden način o alkoholizmu in o pouku tega predmeta v ljudski šoli. Naroča se potom knjigarne UČIT. Tiskarne.

Kratka srbska gramatika in čitanka. Sestavil dr. Josip Menec. Založila in natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 68. Cena 10 K 80 v. — Po kratkem predgovoru sledita v knjižici izgovor in naglas, nato pa poglavje, kako odgovarjajo srbohrvatske besede slovenskim. Na nadaljnjih straneh obravnava g. pisatelj prav pregledno govorne razpole, med njimi spregatev, sklanjatev in stopnjevanje. Težkratki, 30 strani obsega gramatiki je dodanih 24 berilnih sestavkov in pesmi, izmed katerih je par zadnjih v cirilici (tiskani in pisani). Skrbno sestavljeni knjižici želimo obilo naročnikov v vrstah sloj. učiteljskega.

Poziv tovarišem in tovarišicam!

Ljubljansko poverjenišvo Uduženja Jugoslovanskega Učiteljskega v Beogradu pozivlje učitelje in učiteljice, ki bi hoteli vstopiti kot stalni poročevalci v krog sotrudnikov Učiteljskega Tovariša, da prijavijo svoje pogoje poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Uredništvo potrebuje stalnih dopisnikov, ki bi bili večji češkega, poljskega in drugih jezikov in bi bili voljni iz učiteljskih listov teh narodov prevajati informativne motive in članke, ki bi nas seznanjali z gibanjem učiteljskega in šolstva teh narodov izven Slovenije.

Poverjenišvo bo poskrbelo, da bodo stalni poročevalci prejeli vse liste, ki so jim za poročanje neobhodno potrebni, katere bodo v sporazumu z glavnim uredništvom določili. Podrobna programatična in tehniška navodila prejmejo od glavnega uredništva. Povračilo izdatkov se izvrši po dogovoru.

Poverjenišvo reflektira samo na one poročevalce, ki se zavežejo, da bodo stalno poročali listu, ki torej razpolagajo s potrebnim časom in voljo.

Uduženje Jugoslovanskega Učiteljskega v Beogradu — Poverjenišvo Ljubljana, dne 20. septembra 1920.

Rudolf Dostal, strokovni tajnik, Luka Jelenc, poverjenik.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Neorganiziranim naročnikom smo poslali pred kratkim račun s položnicami. Prosimo, naj poravnajo izkazani znesek, da ne bode treba lista ustavljati. Ravnotako smo stare dolžnike še enkrat opomnili. Kdor se do 5. oktobra ne odzove, bo utrpel neljube stroške, ker bomo po tem roku dolž brezobzirno izterjali. — Vsaka sprememba naslova naj se po dopisnici naznani, da ne bo prekinjenja v pošiljanju lista. Upravništvo.

Izdajatelji in odgovorni uredniki:

Fran Marolt.

Last in založba UJU. — poverjenišva Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Važno! Šolska vodstva Nujno!

nabavijo najcenejše

peresa, svinčnike, radirke, papir in druge šolske potrebščine

pri veletgovini

LUDOVİK ŠEF

Maribor, Prešernova ulica šte. 1.

Tovarniška zaloga papirja in pisalnega orodja.

Špeciialna trgovina vseh

pisarniških potrebščin

Brzjavi: Papiršef Maribor. Telefon 148.

Obilno naročnikov v vrstah sloj. učiteljskega.

„Efesin“
črnilni ekstrakt
tovarna
Franc Schüller, Amstetten.
pravkar dospel.
Cena za 1 kg za 40 litrov Ia
črnila 308 kron — franko.
Rudolf Cotič,
Vrhnika.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje knjige:

Spisi Mišjakovega Julčka. I.—VI. zv. — A. Rape: Mladini. I.—VI. zv. — E. Gangl: Zbrani spisi. I.—VI. zv. — J. Ribičič: Vsem dobrim. — J. Trost: Moja setev. — F. Palnakovi spisi. I. in II. zv. — Zvezek tu navedenih knjig stane vezan à 14 kron, elegantno vezan 16 kron. J. Bučar: Metuljar. Broširan 14 kron. — P. Flerè: Babica pripoveduje. I. in II. zv. vezan à 7 kron. — Jan Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon. Broširan 14 kron, vezan 16 kron.

Šolski list. I. stop., 1. štev. 3 krone, I. stop., 2. štev. 5 kron. — II. „ 1. „ pošla, II. „ 2. „ 8 „ — III. „ 1. „ 6 kron, III. „ 2. „ 14 „

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.

ŠOLSKE KLOPI

dvosedežne, Rettigovega sistema ima v zalogi

Obrtna centrala v Ljubljani,

Sodna ulica 11.